

LISÄTALOUSARVIOALOITE 16/2006 vp

Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin

Eduskunnalle

Hallitusohjelman kohdassa 14.1 luvataan näin: "Poliisipalvelujen saatavuutta kaikkialla Suomessa parannetaan Kosken työryhmän (9.1.2000) pohjalta. Poliisien laajan eläköitymisen johdosta poliisien koulutusmääriä nostetaan. Poliisitoiminnan kehittämisen painopisteenä on rikostutkinnan ja rikostorjuntatyön tehostaminen. Poliisille turvataan ammattitaitoinen henkilöstö." Lupa on hyvä ja kannatettava, mutta käytännön toimenpiteet poliisien tehtävien ja resurssoinnin kokonaisvaltaiseksi ratkaisemiseksi ovat jääneet puolittiehen.

Poliisitoimen huonosta resurssitilanteesta on puhuttu jo useiden vuosien ajan. Määrärahoja ei tunnuta saavan tarvittavalle tasolle, vaikka poliisin tehtävät ovat selvästi lisääntyneet. Poliisi on uusien haasteiden edessä järjestäytyneen rikollisuuden kasvaessa ja raaistuessa. Liikenneonnettomuuksien ja niissä menehtyneiden määrä on vuodesta toiseen korkea. Talousrikokset ovat entistä monimutkaisempia ja niiden selvittäminen sitoo enemmän resursseja. Vapun ajan tapahtumat osoittivat, että muualta Euroopasta tutut radikaalit mielenilmaisut näyttävän tulleen Suomeen. Rikosten määrä nousee tasaisesti, ja tilastot kertovat tylyä kieltään: yhä harvempi rikos pystytään selvittämään. Poliisien tarkoituksenmukaisesta ja tehtäviin nähden riittävästä resurssoinnista on erilainen käsitys ministeriöllä ja poliisin ylimmällä johdolla kuin kentällä. Käytännön tasolla on selkeästi nähtävissä, että toimenpiteet poliisien tehtävien ja resurssoinnin kokonaisvaltaiseksi ratkaisemiseksi ovat jääneet puolittie-

hen. Poliisilla ei ole riittävästi voimavaroja rikosten selvittämiseen, saati ennalta ehkäisevän työn tekemiseen.

Suurten ikäluokkien eläköitymisen takia poliisikoulutusta on lisätty, jotta avoimeksi tulevat virat saadaan tulevaisuudessa täytettyä. Ongelmana on tällä hetkellä se, että uusien konstaapelien sijoittuminen työelämään ei ole yhtä varmaa ja nopeaa kuin ennen. Monet poliisit valmistuvat työttömiksi. Yksi esimerkki: kurssi P 99 valmistui 30.9.2005. Kurssilla oli 45 opiskelijaa. Näistä 27 on työllistynyt valmistumisen jälkeen poliisihallintoon. Loput 18 opiskelijaa ovat työllistyneet joko poliisihallinnon ulkopuolelle tai ovat edelleen työttöminä. Poliisikoulun vastavalmistuneiden osalta kerätyt työllistymistilastot eivät kerro koko totuutta. Poliisikoulun tilastoissa esimerkiksi lyhyt muutaman kuukauden mittainen määräaikainen virkasuhde kirjataan työllistyneeksi poliisiksi, vaikka tosiasiaa henkilö saattaa jäädä työttömäksi virkasuhteen päättyessä. Jotta poliisien määrä turvataan vuoden 2002 tasolle, Tampereen Poliisikoulun aloittavien oppilaiden määrää on nostettu 360:stä 408:aan. Hyvistä tavoitteista huolimatta käytännön tilanne on kuitenkin monessa suhteessa toisenlainen. Vuosikymmenien ajan on poliisikoulutukseen ollut hakijoita kymmenkertaisesti enemmän kuin on voitu hyväksyä sisään. Nyt tilanne on ikävä kyllä toisenlainen. Pääsykriteereitä on jouduttu jopa lieventämään, jotta saadaan edes sen verran uusia opiskelijoita, että poliisikoulutus voisi jatkua nykyisessä laajuudessaan. Tämä on selkeä viesti

siitä, että nuoret eivät enää halua poliisiksi; palkkaus on huono, viran saaminen vaikeaa, työ on vaarallista ja raskasta ja työajat ovat epäsäännölliset.

Samaan aikaan työharjoittelijoina olevia poliisikoululaisia käytetään useissa kihlakunnissa paikkaamaan työvoimavajetta, mikä ei ole poliisikoulutukseen kuuluvan työharjoittelun tarkoituksena. Työtä kyllä riittäisi, mutta määrärahat on mitoitettu niin kireiksi, että avoimena olevia virkoja tai esimerkiksi sairauslomasijaisuuksia ei pystytä täyttämään heti. Näin kihlakunnissa säästetään muutaman kuukauden palkka, mikä auttaa pitämään ylikireän budjetin tasapainossa.

Poliisin tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja kansalaistemme turvallisuutta. Resursseja pitää löytyä myös rikosten torjuntaan ja ennalta ehkäisevään työhön, kuten liikennekasvatukseen ja -valvontaan. Poliisien selviytyminen vaativista tehtävistään ja töiden organisointi mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla kärsivät, jos määrärahat ovat alun alkaenkin riittämättömät olemassa olevien virkojen täyttöön. Poliisihallinnosta jää vuosittain enemmän poliisihenkilöstöä eläkkeelle tai siirtyy muihin tehtäviin kuin mitä Poliisikoulu pystyy kouluttamaan.

Kun tavoitteena on varmistaa riittävä poliisien määrä korvaamaan eläkkeelle jäävien jättämä aukko sekä turvata ja parantaa poliisipalveluja, niin tällä matematiikalla tuota tavoitetta ei tulla koskaan saavuttamaan. Sisäasiainministeri Rajamäki on edellyttänyt poliisihallinnolta pitkäjänteistä resurssisuunnittelua. Jotta poliisille voidaan suoda mahdollisuuksia toimia ja säilyttää edes peruspalvelut totutulla tasolla, on välttämätöntä edelleen lisätä poliisitoiminnan rahoitusta. Viestit kentältä käytännön poliisityötä johtavilta ja tekeviltä osoittavat, että resurssien hallinta ei ole kunnossa; siellä, missä on todellista tarvetta, ei ole riittävästi resursseja. Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa luvataan parantaa poliisipalvelujen saatavuutta kaikkialla Suomessa Kosken työryhmän (9.1.2000) pohjalta. Nyt alkaa olla käsillä viimeiset hetket tuon lupauksen lunastamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 lisätalousarvioon momentille 26.75.21 lisäyksenä 10 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2006

Pertti Hemmilä /kok